

Kúria

végzése

Az ügy száma: Bhar.II.822/2021/7.
A határozat szintje: harmadfok
A tanács tagjai: Dr. Sebe Mária, a tanács elnöke
Dr. Demeter Zsuzsanna, előadó bíró
Dr. Somogyi Gábor, bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: nyilvános ülés
Az ülés napja: 2021. november 18.
Az ügy tárgya: költségvetési csalás büntette és más bűncselekmények
Terhelt (ek): X. rendű vádlott
Első fok: Fővárosi Törvényszék, 17.B.788/2015/186., ítélet, tárgyalás,
2019. november 7.
Másodfok: Fővárosi Ítéltábla, 5.Bf.163/2020/53., ítélet, tanácsülés,
2021. május 19.

Rendelkező rész

A Kúria a költségvetési csalás büntette és más bűncselekmények miatt I. rendű terhelt és társai ellen folyamatban lévő büntetőügyben a X. rendű vádlott és védője által bejelentett másodfellebbezéseket elbírálva a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 5.Bf.163/2020/53. számú ítéletét Szabó Lóránt X. rendű vádlott tekintetében helybenhagyja.

I n d o k o l á s

[1] I. A Központi Nyomozó Főügyészség az 1.Nyom.132/2013/1-I. számú vádiratában emelt vádat I. rendű terhelt és társai terheltekkel szemben, melyben a X. rendű vádlottat a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző, és a (4) bekezdés b) pontja szerint minősülő, bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének kísérlete és a Btk. 345. §-ába ütköző, bűnsegédként elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségével vádolta. A tárgyaláson részt vevő ügyész a vádat X. rendű vádlott tekintetében az 1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző, és a (3) bekezdés a) pontja szerint minősülő, bűnszervezetben, bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének kísérlete és az 1978. évi IV. törvény 276. §-ába ütköző, bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétsége miatt tartotta fenn.

[2] A Fővárosi Törvényszék a 2019. november 7. napján kihirdetett 17.B.788/2015/186. számú ítéletével a X. rendű vádlottat az ellene az 1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és (3) bekezdés a) pontja szerint minősülő bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás bűntettének kísérlete, továbbá az 1978. évi IV. törvény 276. §-ába ütköző, bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétsége miatt emelt vád alól felmentette.

[3] Az ítélettel szemben az ügyészség a X. rendű vádlott terhére a felmentése miatt, a bűnösség megállapítása és büntetés kiszabása végett jelentett be fellebbezést.

[4] A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 2021. május 19. napján meghozott 5.Bf.163/2020/53. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét a X. rendű vádlott tekintetében megváltoztatta; a X. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás bűntette kísérletében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (4) bekezdés b) pont I. fordulat], továbbá bűnsegédként elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségében (Btk. 345. §), ezért a X. rendű vádlottat – halmazati büntetésül – 1 év 6 hónap börtön fokozatú szabadságvesztésre és 2 év gazdasági társaság vezető tisztségviselői foglalkozás gyakorlásától eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés végrehajtását 2 év 6 hónap próbaidőre felfüggesztette. Megállapította, hogy X. rendű vádlott a kiszabott szabadságvesztésből – végrehajtásának elrendelése esetén – a kétharmad rész kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

[5] II. 1. A másodfokú bíróság ítélete ellen a X. rendű vádlott és védője jelentettek be fellebbezést elsődlegesen felmentés, másodlagosan enyhítés érdekében.

[6] A X. rendű vádlott védője a fellebbezés írásbeli indokolásában a másodfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének megfelelő, a X. rendű vádlottat felmentő törvényes ítélet meghozatalát, másodlagosan lényegesen enyhébb büntetés kiszabását és X. rendű vádlott előzetes mentesítését indítványozta.

[7] Fellebbezésében kifejtette, hogy a másodfokon eljáró bíróság a jogszabályt helytelenül alkalmazta, amikor a titkos adatszerzés, illetve a titkos információgyűjtés eredményét a X. rendű vádlottal szemben felhasználta. Előadta, hogy a nyomozás 2013. február 11-i elrendelésekor a X. rendű vádlott terhére rótt bűncselekmény még csak előkészületi szakig jutott, és a nyomozás elrendelését követően titkos adatszerzés elrendelésére sem a X. rendű vádlott, sem az őt érintő bűncselekmény tekintetében nem került sor. Álláspontja szerint a másodfokon eljáró bíróság helytelenül értelmezte az elkövetés idején hatályos, a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: korábbi Be.) 206. § (3)-(5) bekezdéseit, holott a (3) bekezdésben foglalt törvényi rendelkezés általános szabálya az, hogy a titkos adatszerzés eredménye annak a bűncselekménynek a bizonyítására, és azzal szemben használható fel, amely miatt és akivel szemben a titkos adatszerzést a bíróság engedélyezte. Hivatkozott arra, hogy a PKKB.9.TBN.021/3/2013.Tük. számú végzésével az ott felsorolt személyekkel (I-VIII. terheltekkel) szemben és kizárólag az I-III. vádpontban szereplő bűncselekmények bizonyítására engedélyezte a titkos adatszerzést, amelyek tekintetében a X. rendű vádlott büntetőjogilag értékelhető magatartást nem tanúsított. Miután pedig a bíróság titkos adatszerzést a tényállás IV. pontjában írt cselekménnyel összefüggésben nem rendelt el, a X. rendű vádlott bűnösségének megállapítására a titkos adatszerzés nem használható fel.

[8] A titkos információgyűjtéssel összefüggésben utalt arra, hogy a Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2013. február 26-án kelt 9.TBN.021/8/2013. Tük. számú végzésében a korábbi Be. 206/A. § (4) bekezdése alapján megállapította, hogy a titkos információgyűjtés eredménye a büntetőeljárásban felhasználható, mely végzés indokolásában az I-II-III. tényállási pontban írt cselekményre utalt, mint amellyel kapcsolatban konkrét bűncselekmény gyanúja merült fel a megtett feljelentés szerint. A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2013. február 13-án kelt 9.TBN.021/4/2013. Tük. számú végzésében a korábbi Be. 206/A. § (2)

bekezdés a) pontja és (3) bekezdése alapján állapította meg a titkos információgyűjtés eredményének a büntetőeljárásban bizonyítékként történő felhasználásra való alkalmasságát, indokolása szerint kifejezetten II-VIII. rendű vádlottaknak a 2012. augusztus 30. és a rájuk vonatkozó engedély megadása közötti időszakban keletkezett és rögzített adatok felhasználására, illetve az e vádlottakra vonatkozó engedélyben nem szereplő költségvetési csalás büntettének bizonyítása céljából történő felhasználásra vonatkozott.

[9] A védő kiemelte, hogy a bizonyítékként történő felhasználásra való alkalmasságot megállapító végzés sem az eredeti engedélyben nem szereplő X. rendű vádlott személyére, sem a X. rendű vádlott terhére rótt cselekményre nem terjedt ki, így a titkos információgyűjtés eredménye a Be. 206/A. § (2) bekezdés a) pontja és (3) bekezdésben írt feltételek hiányában az engedélyben nem szereplő X. rendű vádlott tekintetében nem volt felhasználható. A védő álláspontja szerint, így minden olyan tevékenységet vagy magatartást, amelyet a másodfokon eljáró bíróság a X. rendű vádlott bűnössége során a terhére értékelt, nem lehet törvényes eljárásban beszerzett bizonyítéknak tekinteni.

[10] A X. rendű vádlott védője arra is hivatkozott, hogy a megállapított tényállás szerint a X. rendű vádlott miután ügyfélkaput létesített, e-mail címét, belépési jelszavát, az ügyfélkapui felhasználónevet és belépési jelszavát, telefonszámát az V. rendű terheltnek adta át, aki az adatokat a II. rendű terhelt részére továbbította. Ezen elkövetési magatartásnak a kétséget kizáró bizonyítására, törvényesen beszerezett bizonyítási eszközökből származó bizonyíték sem az első, sem a másodfokú eljárásban nem állt rendelkezésre. Kiemelte a védő, hogy az elsőfokú eljárásban kétséget kizáró bizonyítást nyert annak ténye, hogy a X. rendű vádlottnak semmiféle ténybeli tudomása nem volt a III. rendű terhelt által kiállított és benyújtott, 2012. IV. negyedévi áfabevallásról, és annak tartalmi elmeiről, amely a X. rendű vádlott ártatlanságát bizonyíthatja, miután az elkövetési érték – mint tényállási elem – nem ismerete a bűnösség megállapíthatóságát önmagában kizárhatja. Ebben a körben azt is megjegyezte, hogy a másodfokú bíróság egyetlen kétséget kizáró bizonyítást eredményező bizonyítékot sem jelölt meg, ami igazolná, hogy az áfabevallás tartalmának kialakításához, majd az adóhivatalhoz történő benyújtásához a X. rendű vádlott szándékosan segítséget nyújtott volna.

[11] Előadta, hogy – feltételezve a törvényes eljárásban való beszerzést – a rendelkezésre álló bizonyítási eszközökből származó bizonyítékok alapján a X. rendű vádlott vonatkozásában kizárólag előkészületi magatartás megállapításának lehet helye, azonban a bűnsegédi magatartás kétséget kizáró megállapítására akkor sem kerülhet sor. Bizonyítást nyert ugyanis annak ténye, hogy a X. rendű vádlott a hamis tartalmú áfabevallás tartalmának kialakításában és benyújtásában semmilyen tevőleges szerepet nem játszott, ellenben az adóhatóság áfabevallás ellenőrzése tárgyában elrendelt eljárásban az áfabevallás jogellenes voltát önként, azonnal feltárta, amely önmagában kizárja a bűnsegédi magatartásnak a terhére történő értékelését. Ártatlanságát támasztja alá annak ténye is, hogy az ellenőrzési eljárásban az adóhatóság revizorokkal együttműködve járt el, és javára értékelni lehet az önkéntes elállást mint büntethetőséget kizáró tény.

[12] A védő hangsúlyozta, hogy álláspontja szerint az első- és másodfokú eljárásban a X. rendű vádlott terhére rótt bűncselekmények törvényi tényállási elemeinek kétséget kizáró bizonyítása nem történt meg, ezért elsődlegesen a másodfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, az elsőfokú bíróság ítéletének megfelelő, a X. rendű vádlottat felmentő ítélet meghozatalát kérte. Másodlagos kérelemként a kiszabott büntetésnél lényegesen enyhébb büntetés kiszabását kérte, azzal az indokolással, hogy a X. rendű vádlott magatartása a befejezett bűncselekményekért marasztalt tettektársakéhoz képest lényegesen kisebb súlyú. Felfüggesztett szabadságvesztés esetére a védő a X. rendű vádlott büntetlen előéletére, korábbi jogkövető magatartására, a szándék intenzitásának hiányára, a bűncselekmény

társadalomra veszélyességének csekély fokára és a bűncselekmény káros következménynélküliségére tekintettel a X. rendű vádlott előzetes mentesítését indítványozta.

[13] 2. A Legfőbb Ügyészség a BF.1392/2019/7. számú átiratában X. rendű vádlott és védője fellebbezését nem tartotta alaposnak.

[14] Kifejtette, hogy az ítélet – fellebbezésnek megfelelő – megváltoztatására nincs alapos ok. Álláspontja szerint a másodfokú bíróság az eljárási szabályok megtartásával, a tényállásnak az ügyiratok tartalma és helyes ténybeli következtetés alapján történő kiegészítésével, illetve pontosításával, megalapozott tényállást állapított meg, amely a harmadfokú eljárásban is irányadó.

[15] A titkos információgyűjtés és a titkos adatszerzés eredményének felhasználhatósága tárgyában helytálló és részletesen megindokolt érvek alapján állapította meg, hogy azok felhasználását az elsőfokú bíróság törvénysértően zárta ki. A Legfőbb Ügyészség rámutatott, hogy önmagában a titkos információgyűjtés eredménye alapján megállapítható, hogy a X. rendű vádlott tudattartalmát teljes mértékben átfogta, hogy az ügyvezetői tisztségre való felkérésnek mi volt az oka és célja, valamint, hogy a nevében az adóhatósághoz valótlán tartalmú áfabevallás került benyújtásra. Mindezek alapján helyesen járt el a másodfokú bíróság, amikor az elsőfokú ítéletet megváltoztatta, és a X. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és a (4) bekezdés b) pontja szerint minősülő, jelentős vagyoni hátrányt okozó, bűnsegédként és bűnszövetségben elkövetett költségvetési csalás büntettének kísérletében és a Btk. 345. §-ába ütköző bűnsegédként elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében. Miután a büntetés kiszabása során irányadó körülményeket is helyesen ismerte fel és értékelte a másodfokú bíróság, a Legfőbb Ügyészség a másodfokú ítélet helybenhagyását indítványozta.

[16] 3. A Kúria a másodfellebbezéseket a Be. 620. § (1) bekezdés zárófordulatára tekintettel – miután a Be. 621. § (2) bekezdése alapján a vádlott terhére nem jelentettek be fellebbezést és nyilvános ülés kitűzését a védő indítványozta – nyilvános ülésen bírálta el.

[17] 3.1. A nyilvános ülésen a védő perbeszédében az írásban részletesen indokolt fellebbezésében foglaltakat fenntartva hangsúlyozta, hogy álláspontja szerint a titkos információgyűjtés és a titkos adatszerzés egybe nem vonható, hiszen elrendelésük szabályai sem azonosak. Nem lehet összevonni a titkos információgyűjtés és a titkos adatszerzés során szerzett adatokat, arra is figyelemmel, hogy a X. rendű vádlott vonatkozásában sem az információgyűjtésre, sem az adatszerzésre nem volt bírói engedély. Kifejtette, hogy az erre vonatkozó törvényi rendelkezéseket értékelte helytelenül a másodfokú bíróság, szemben az elsőfokú bírósággal, amely helyesen jutott annak a megállapítására, hogy a nem jogszerűen beszerzett bizonyítékot nem lehet felhasználni.

[18] Hivatkozott a X. rendű vádlottnak az adóhatósági vizsgálat során tett – a másodfokú bíróság által értékelni elmulasztott – nyilatkozatára, valamint arra, hogy miután a X. rendű vádlott nem vett és nem is vehetett részt az adóbevallás áfa-visszaigénylés kialakításában, összezszerűségében és tartalmában, ezért elkövetési értéket a terhére nem lehetett megállapítani.

[19] Hivatkozott arra is, hogy a X. rendű vádlott bűnsegédként lett elítélve, amely szükségszerűen feltételez egy elkövetői magatartást, akinek a bűnsegéd szándékosan segítséget nyújt. A jelen ügyben a X. rendű vádlott a konkrét cselekmény tanúsításában nem vett és nem is vehetett részt, mert nem ismerte a III. rendű terheltet, így neki semmilyen segítséget nem tudott nyújtani, a közvetítőn keresztül történő átadás viszont nem valósíthat meg bűnsegédi magatartást, mert nem kapcsolódik konkrétan az elkövetéshez.

[20] A büntetés kiszabása körében a X. rendű vádlott védője kifogásolta, hogy a másodfokú bíróság a X. rendű vádlottal szemben, a terheltsághoz hasonló mértékű és súlyú büntetést alkalmazott, holott – szemben velük – a X. rendű vádlott terhére a bűncselekmény kísérletét róta fel a bíróság, az elkövetési alakzata pedig bűnsegédi.

[21] Mindezek alapján a X. rendű vádlott védője a másodfokú ítélet megváltoztatását, elsődlegesen a X. rendű vádlott felmentését, másodlagosan a kiszabott büntetés jelentős enyhítését, és a megélhetés biztosítékaként a X. rendű vádlott előzetes mentesítésben részesítését indítványozta.

[22] 3.2. A Legfőbb Ügyészség képviselője az írásbeli indítványában foglaltakkal egyezően, az abban foglaltakat fenntartva a védelmi fellebbezést nem tartotta alaposnak. Álláspontja szerint, egyetértve a másodfokú bírósággal, az adott bűncselekmény vonatkozásában megadott bírói engedély alapján a X. rendű vádlottra is felhasználható volt a titkos információgyűjtés és adatszerzés eredménye, miután az engedély költségvetési csalásra vonatkozott, és a X. rendű vádlottal szemben is költségvetési csalás büntette miatt folyik a büntetőeljárás. A törvényesen felhasználható adatok alapján pedig kétségtelenül megállapítható, hogy a X. rendű vádlott pontosan tudatában volt annak, hogy az ügyvezetőség elvállalásával és az adatainak megadásával milyen bűncselekmény elkövetéséhez fog segítséget nyújtani. Utalt arra is, hogy a megállapított tényállás szerint a valótlan tartalmú adóbevallás benyújtásra is került, az pedig, hogy a vádlott a szerepét már az adóhatósági vizsgálat előtt feltárta, a kísérlet megvalósulása szempontjából nem bír jelentőséggel.

[23] A büntetés aránytalanságát érintő védelmi nyilatkozatra úgy reagált, hogy a Fővárosi Ítéltábla a két évtől kilenc évig terjedő tételkeret esetében az öt év hat hónapos középértékhez képest rendkívül méltányosan, az enyhítő szakasz alkalmazásával szabta ki a X. rendű vádlottal szemben az egy év hat hónap mértékű szabadságvesztést, amelynek a végrehajtását fel is függesztette, így a büntetés enyhítésére tett indítvány alaptalan. Mindezekre tekintettel a másodfokú ítéletét helybenhagyását indítványozta.

[24] 3.3. A X. rendű vádlott – a védője által előadottakhoz csatlakozva – a felmentését indítványozta.

[25] **III.** A X. rendű vádlott és védője másodfellebbezése nem alapos.

[26] 1. A Kúria mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy a bejelentett fellebbezés alapján helye van-e harmadfokú eljárásnak. Ennek a törvényi előfeltétele – az elsőfokú és másodfokú ítélet közötti eltérés a bűnösség kérdésében – teljesült [Be. 615. § (1)-(2) bekezdés]. A másodfokú ítéletben a X. rendű vádlott bűnösségének megállapítása a költségvetési csalás büntette kísérlete, továbbá a hamis magánokirat felhasználása vétsége kapcsán – az e bűncselekmények miatti első fokon történt felmentése ellenében –, illetve ezen rendelkezés sérelmezése a fellebbezésben a másodfellebbezésnek a Be. 615. § (2) bekezdés a) pontjában, valamint (5) bekezdésében meghatározott feltételeket is kimeríti.

[27] 2. A Kúria a Be. 618. § (1) és (2) bekezdése szerinti terjedelemben felülbírált a megtámadott másodfokú ítéletet, valamint az azt megelőző első- és másodfokú eljárást. A felülbírálat tárgya értelemszerűen és főszabályként először az eljárási szabályok – azon belül az ügynevezett abszolút, majd az ügynevezett relatív hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabályok megtartása, ezt követően pedig – amennyiben az ítéletet nem kell hatályon kívül helyezni – a tényállás megalapozottsága.

[28] Ennek előrebocsátásával és sorrendjében a Kúria a felülbírálat során nem észlelt olyan – a Be. 607. § (1) bekezdésébe, illetve a Be. 608. § (1) bekezdése szerinti – eljárási szabálysértést, amely feltétlenül az első- és/vagy másodfokú ítélet hatályon kívül helyezését eredményezné, az ügy érdemi elbírálását kizárná (ilyenre egyébként a felek sem hivatkoztak).

[29] 3. A harmadfokú felülbírálat ezt követő szempontja, hogy a másodfokú ítélet tényállásának a fellebbezéssel érintett része megalapozott-e.

[30] A Be. 619. § (1) bekezdése, illetve (3) bekezdése alapján a harmadfokú bíróság a határozatát akkor alapíthatja a másodfokú ítélet alapját képező tényállásra,

– ha az további bizonyítás felvétele nélkül is megalapozott,

– vagy az iratok alapján azzá tehető, s ekként a helyes tényállás megállapítható, avagy a helytelen ténybeli következtetés kiküszöbölhető.

[31] A harmadfokú bíróság értelemszerűen azt vizsgálja, hogy a másodfokú bíróság által – az általa tett kiegészítésekkel és helyesbítésekkel – irányadónak tartott tényállás megalapozott-e. Ezalatt értendő az elsőfokú ítélettel megállapított és a másodfokú bíróság által – akár javítás nélkül is – megalapozottnak tartott tényállás, valamint a másodfokú bíróság általi módosítás (javítás) helyénvalósága is. Főszabályként ugyanis a másodfokú bíróság határozatát az elsőfokú ítélettel megállapított tényállásra alapítja [Be. 591. § (1) bekezdés].

[32] A tényálláshoz kötöttség elvi indokát a Be. 167. § (3) bekezdése és (4) bekezdésében foglalt szabályozás adja. Az abban foglaltak szerint

– a bizonyítás eszközeinek és a bizonyítékoknak nincs törvényben előre meghatározott bizonyító ereje,

– a bíróság a bizonyítékokat egyenként és összességükben szabadon értékeli,

– és a bizonyítás eredményét az így kialakult meggyőződése szerint állapítja meg.

[33] Ezáltal biztosított a bizonyítékok hitelt érdemlőségének meggyőződés szerinti, szabad értékelése, és védett a mikénti mérlegelése.

[34] Kivételesen azonban a Be. felment e kötöttség alól és megengedi, hogy a másodfokú bíróság a tényállást kiegészítse vagy helyesbítse, avagy eltérő tényállást állapítson meg, és ez alapján határozzon. Ennek kereteit, korlátait a Be. 593-594. §-ai határozzák meg.

[35] A másodfokú bíróság általi tényjavítás elsődleges és általános feltétele, illetve indoka azonban, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás megalapozatlan. Ebben a kérdésben a másodfokú bíróságnak egyértelműen rögzítenie kell az álláspontját. Megalapozatlanság hiányában az elsőfokú ítéleti tényállás bármilyen helyesbítése, kiegészítése, avagy eltérő tényállás megállapítása a másodfokú bíróság által, eljárási szabályba ütközik.

[36] Az eltérő tényállás megállapításának úgyszintén az az alapvető feltétele, hogy a tényállás megalapozatlan legyen (BJD 8349.). Ha a tényállás megalapozott, akkor még felmentő határozat érdekében sem lehet eltérő tényállást megállapítani pusztán a bizonyítékok eltérő értékelésével (BJD 7761., 8377.).

[37] A harmadfokú bíróságnak ezért – mielőtt a másodfokú bíróság általi tényállás-módosítások megalapozottságát vizsgálja – először a tényállás-megállapítás eljárásjogi alapjának a mikéntjét, megvalósulását kell felülbírálnia. Ez a harmadfokú bíróság részéről sem tényjavítás, hanem a másodfokú ítélet eljárásjogi felülbírálatának része.

[38] A Kúria azt állapította meg, hogy a másodfokú bíróság helyesen minősítette az elsőfokú ítéletben megállapított tényállást a X. rendű vádlott tekintetben részben megalapozatlannak, mert az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás hiányos, iratellenes és a megállapított tényekből további tényekre helytelenül következtetett [Be. 592. § (2) bekezdés a), c) és d) pont].

[39] A másodfokú bíróság komplex bizonyítási anyagot értékelt; ennek körében pedig – ha bár nem is kizárólagos, de – kétségtávolan jelentőséggel bírt a másodfokú bíróságnak a

bizonyítás törvényessége körében elvégzett vizsgálata és az annak körében tett megállapításai, amely szerint a X. rendű vádlott tekintetében az elsőfokú bíróság törvénysértően zárta ki a titkos információgyűjtés és a titkos adatszerzés eredményének felhasználását. A másodfokú bíróság ítélete indokolása [84]-[106] bekezdéseiben – helyesen az elkövetéskor hatályos törvényi előírások alapján – részletesen elemezte a titkos információgyűjtés és a titkos adatszerzés, valamint az abból származó eredmény felhasználását érintő körülményeket, megállapításai ebben a körben kimerítőek és helytállóak.

[40] Elöljáróban a Kúria arra utal, hogy a korábbi Be. 206. §-a és 206/A. §-a vizsgálata körében az Alkotmánybíróság a 3269/2012. (X. 4.) AB határozatban rögzítette, hogy e rendelkezések pontosan, követhető módon, jogszabályi alapokon meghatározzák és egyben korlátok közé szorítják, hogy a titkos információgyűjtés eredménye milyen esetben, kivel szemben használható fel. A felhasználás szabályai szűkítő jellegűek, hiszen korlátozottan engedik meg a titkos adatszerzés és a már bírói engedélyhez kötött, bűnüldözési célú információgyűjtés felhasználását is; amelyre csak akkor kerülhet sor, ha az engedélyezés feltételei egyben a titkos adatszerzés feltételeinek is megfeleltek, s emellett a titkos információgyűjtést végző szerv a feljelentési kötelezettségének haladéktalanul eleget tett {3269/2012. (X. 4.) AB határozat [16]}.

[41] Mindemellett az Alkotmánybíróság indokolásában azt is rögzítette, hogy a felhasználás feltételei személyi és tárgyi értelemben is tágíthatók. „Tárgyi értelemben: ha a Be. 206. § (4) bekezdése, illetve 206/A. § (2) bekezdése alapján, ha a 201. §-ban, illetve a 206/A. § (1) bekezdésében megállapítottak fennállnak, a titkos adatszerzés, illetve információgyűjtés eredménye az érintettel szemben az ennek során a hatóság tudomására jutott (valójában csupán a Be. 201. §-ban meghatározott) egyéb cselekmények bizonyítására is felhasználható. Ehhez természetesen a Be. szerinti bírói kontrollon az eszköz alkalmazásának és a megfelelőség vizsgálatának át kell mennie. Személyi értelemben: ha a titkos információgyűjtés során az engedélyben szereplő - a 206/A. § (1) és a 201. §-ban szereplő - feltételek fennállnak, a titkos adatszerzés, illetve információgyűjtés eredménye az engedélyben nem szereplő személlyel szemben is felhasználható [206. § (5) bekezdés, 206/A. § (3) bekezdés].” {3269/2012. (X. 4.) AB határozat [17]}.

[42] Jelen ügyben a másodfokú bíróság indokolása alapján – szemben a X. rendű vádlott védőjének állításával – nincs szó a másodfokon eljáró bíróság részéről a titkos információgyűjtés és a titkos adatszerzés intézményének, vagy az arra vonatkozó jogszabályi előírások egybevonásának, miután azokat a másodfokú bíróság indokolásában egymást követően, egymástól elkülönítetten vizsgálta és értékelte.

[43] A másodfokú bíróság a titkos információgyűjtéssel összefüggésben – maradéktalanul kiértékelve a nyomozás elrendelésének haladéktalanságát érintő körülményeket is –, helyesen mutatott rá arra, hogy a Be. 206/A. § (2) bekezdése szerinti különös feltétel szempontjából garanciális jelentősége az adott büntetőeljárásban a bizonyítékként való felhasználásra alkalmasság, illetőleg felhasználás megállapítására vonatkozó döntés meglétének van.

[44] A Pesti Központi Kerületi Bíróság 9.TBN.021/4/2013.Tük. számú, illetőleg 9.TBN.021/8/2013.Tük. számú végzéseinek rendelkező része kizárólag számmal jelölt bírósági végzéseket – és nem kizárólagos konkrétsággal pontosan meghatározott személyeket – sorol fel, amelyekkel engedélyezett, a nyomozati iratok között fellelhető titkos információgyűjtés eredményének, a vesztegetés büntette és költségvetési csalás büntette miatt indult büntetőeljárásban való felhasználására való alkalmasságát megállapítja, illetve amely végzésekkel engedélyezett titkos információgyűjtés eredménye az említett büntetőeljárásban bizonyítási eszközként felhasználható. A végzés indokolása pedig arra is utalást tartalmaz, hogy a bizonyítékként felhasználás az engedélyben nem szereplő költségvetési csalás bűncselekményére, és az engedélyben nem szereplő személyre is kiterjed.

[45] A bűnüldözési célból folytatott titkos információgyűjtés eredménye az elkövetéskor hatályos jogszabályok szerint olyan bűncselekmény bizonyítására is felhasználható, amelyet az engedélyben nem jelöltek meg, feltéve, hogy a titkos adatszerzés törvényben meghatározott feltételei az utóbbi bűncselekmény tekintetében is fennállnak. A korábbi Be. alapján pedig a bűnüldözési célból folytatott titkos információgyűjtés eredménye annak a bűncselekménynek, amely miatt a titkos információgyűjtést a bíróság engedélyezte, a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén minden elkövetővel szemben felhasználható [Be. 206/A. § (1)-(2) bekezdés]. Amennyiben tehát a titkos információgyűjtés eredményének felhasználása bármely terhelt esetében törvényes, az szükségszerűen kihat a vele szándékegységben cselekvő terhelt- társra is, hiszen a bizonyítandó tények köre egybeesik.

[46] A titkos adatszerzés elkövetéskori szabályozása abból indul ki, hogy a titkos adatszerzés során adatok merülhetnek fel az engedélyezéssel érintett olyan – az alapcselekménnyel szoros kapcsolatban álló vagy attól elkülönülő – bűncselekményre is, amelyek az alkalmazás elrendelésekor még nem voltak ismertek a nyomozóhatóság előtt. Ugyanakkor az állam büntetőigénye érvényesítésének kötelezettsége és a bűnüldözés hatékonyságához kapcsolódó alkotmányos értékekből az következik, hogy az így szerzett adatok felhasználhatóságának lehetősége is – megfelelő korlátok beiktatásával – megteremthető.

[47] A titkos adatszerzés eredménye felhasználhatóságának célhoz kötöttsége követelményének érvényt adó előírás, hogy a titkos adatszerzés eredménye csak annak a bűncselekménynek a bizonyítására és csak azzal szemben használható fel, amely miatt, és akivel szemben a bíróság engedélyezte a titkos adatszerzést [Be. 206. § (3) bekezdés]. A felhasználás tehát a rendelkezés alapján tárgyi és személyi összefüggéshez kötött.

[48] A Be. 206. § (4) és (5) bekezdése a célhoz kötöttség korlátját bűnüldözési érdekből azonban két irányba áttöri. A Be. 206. § (4) bekezdés alapján azzal szemben, akire nézve bírói engedély alapján titkos adatszerzést folytattak, annak eredménye olyan bűncselekmény bizonyítására is felhasználható, amely nem szerepelt a bírói engedélyben, azzal a kikötéssel, hogy a titkos adatszerzés feltételei e bűncselekmény tekintetében is fennállnak. A szabályozás azon alapul, hogy ilyen bűncselekmény miatt sor kerülhetett volna titkos adatszerzés engedélyezésére, és a szoros személyi összefüggés okán indokolt a felhasználhatóságot biztosítani. Ugyanezen az alapon tartalmazza a törvény azt is, hogy annak a bűncselekménynek a bizonyítása tekintetében, amelyre nézve a bíróság a titkos adatszerzést engedélyezte, annak eredménye nem csupán az engedélyben szereplő érintettel, hanem valamennyi elkövetővel szemben felhasználható [Be. 206. § (5) bekezdés]. Ez esetben a tárgyi összefüggés teremti meg a lehetőségét az alkalmazással szerzett adatok felhasználására.

[49] A Pesti Központi Kerületi Bíróság 9.TBN.021/3/2013. számú, titkos adatszerzés engedélyezéséről szóló végzésben szereplő személyi körben a X. rendű vádlott nevesítetten nem szerepel. Azonban a végzés indokolásában a bíróság azt rögzítette, hogy a 2013. február 11. napjától elrendelt nyomozás – többek között – olyan cselekményre vonatkozik, amely bizonyítottság esetén alkalmas a Btk. 310. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és az (5) bekezdés b) pontja szerint minősülő, különösen nagy kárt okozó, bünszövetségben és üzletszerűen elkövetett költségvetési csalás büntette megállapítására. A végzés továbbá azt is rögzítette, hogy a titkos adatszerzés elrendelése nem csak a már beazonosított elkövetők szerepének teljes körű tisztázásához, tevékenységük pontosabb megismeréséhez, hanem a teljes elkövetői kör feltárása érdekében is indokolt. A végzésben pedig a X. rendű vádlottal az ítéleti tényállás szerint közvetlen kapcsolatban álló V. rendű terhelt már megnevezésre is került (nyomozati iratok 1. kötet 459. oldal).

[50] Jelen ügyben az engedély tehát – többek között – költségvetési csalásra vonatkozott és a X. rendű vádlott is költségvetési csalás büntettével érintett, így a tárgyi összefüggésre tekintettel, miután az adatszerzés felhasználhatóságát a törvény nem az adott tényálláshoz, hanem a törvényi minősítéshez köti, az adatszerzés eredményének felhasználása törvényes volt.

[51] Mindezeknek megfelelően a másodfokú bíróság megalapozottan hivatkozott és rögzítette ítélete [135]-[146] bekezdéseiben a titkos információgyűjtés és titkos adatszerzés során keletkezett, jelentőséggel bíró közleményeket – amelyek közül a [141] bekezdésben szereplő közleményszám helyesen, 01-01484-01 (nyomozati irat I. kötet 62. oldal) –, és mindezen adatokból nem kifogásolható az elsőfokú bíróság által rögzítettektől eltérően levont következtetése a X. rendű vádlott tudattartalmára, illetőleg, hogy a tényállás IV. pontját ennek megfelelően módosította.

[52] A X. rendű vádlott tudattartalmával összefüggésben a Kúria a másodfokú bíróság azon megállapítását is osztotta, hogy figyelmen kívül hagyva a titkos információgyűjtés és titkos adatszerzés eredményének felhasználhatóságát, amelyben az első- és másodbírői döntésben teljesen eltért az álláspont, az elsőfokú bíróság által megállapított tényekből további, a büntetőjogi felelősséget megalapozó tudati tényekre vonható következtetés.

[53] Helytálló a másodfokú bíróság azon megállapítása, hogy az elsőfokú bíróság a X. rendű vádlott büntetőjogi felelőssége megállapításához szükséges tudati tényeket indokolatlanul széles körben határozta meg, és így helytelenül vont következtetést arra, miszerint a titkos információgyűjtés és adatszerzés nélkül nem igazolható, hogy a X. rendű vádlott az áfabevallás benyújtásának időpontjáról és tartalmáról tudomással bírt volna.

[54] A tudat aktuális tartalmáról közvetlenül ismerete – értelemszerűen – csak az érintett személynek lehet; arra azonban a külső történésekből, a vádlottnak a kívülvilágban megnyilvánuló magatartásából ténybeli következtetést lehet levonni.

[55] Ez a ténybeli következtetés azonban csak akkor lehet helytálló, ha a szűkebb értelemben vett tényállásba [Be. 451. § (5) bekezdés első fordulat] tartozó külső, a kívülvilágban megjelenő tényekből, életbeli jelenségekből a megállapított belső tények valóban következnek (Kúria Bfv.II.1256/2015/5.). Ez a követelmény olyan fokban mellőzhetetlen, hogy még felülvizsgálati eljárásban is – amelyben alapszabály a tényállás érinthetetlensége [Be. 650. § (2) bekezdés, Be. 659. § (1) bekezdés] – elvárt, elvétése pedig szükségszerűen feloldást igényel (BH 2018.239.). Jogerő előtt – így a másodfokú és a harmadfokú eljárásban – a megállapított külső történések és a tudati tények közötti ellentét feloldásának törvényes módja a tényállás helyes ténybeli következtetés útján való helyesbítése [Be. 593. § (1) bekezdés].

[56] Jelen esetben a X. rendű vádlott tudattartalmának megítélése szempontjából az alábbi, az elsőfokú bíróság által is megállapított tényeknek van jelentősége:

[57] A X. rendű vádlott

- a 2013. január 18-án névértéken megszerezte tanú 1, tanú 2 és tanú 3 tagok cég 1-ben lévő üzletrészét,
- cég székhelyét áthelyezte a cím 1 alá,
- 2013. február 18-án ügyfélkaput létesített, és az ez alapján kiállított T180 és T201T számú nyomtatványt leadta az adóhatóságnál,
- 2013. február 19-én a bank 1 fiókjában átvette a rendelkezési jogosultságot a cég 1 bankszámlája felett,

- e-mail címét és belépési jelszavát, az ügyfélkapu felhasználónevét és belépési jelszavát, telefonszámát átadta V. rendű terheltnek, aki a kapott adatokat továbbította II. rendű terhelt részére, majd

- III. rendű terhelt a II. rendű terhelttől megkapott adatok birtokában, X. rendű vádlott nevében és ügyfélkapuján keresztül, 2013. március 6-án nyújtotta be a negyedéves bevallásra köteles cég 1 2012. IV. negyedévi – valótlan tartalmú – általános forgalmi adóbevallását.

[58] Mindehhez még, hogy

- Tanú 1 tanúvallomása – melyet bizonyítékként az elsőfokú bíróság is elfogadott – alapján az, mely szerint a tanú a tulajdonát képező cég 1 eladása során végig nem a tényleges vevő X. rendű vádlottal, hanem az V. rendű terhelttel állt kapcsolatban és a kialakult vételárat is V. rendű terhelt fizette meg,

- a tulajdonrész átruházási szerződések aláírásakor a cég gazdasági iratait X. rendű vádlott nem is vette át, csak később, az V. rendű terhelt őrizetbe vételét és az ügy tárgyát képező áfabevallás adóhatóság általi ellenőrzésre kijelölését követően kereste meg a cég korábbi ügyvezetőjét,

- a X. rendű vádlott nem tudott arra magyarázatot adni, hogy az ügylethez közvetítőként miért volt az V. rendű terheltre szüksége, hogyan győződött meg a cég gazdasági helyzetéről és egyáltalán milyen okból döntött a társaság átvételéről, mikor saját tanúvallomása szerint is a tanúvallomás időpontjáig a megvásárolt céggel semmiféle gazdasági tevékenységet nem végzett (nyomozati irat XV. kötet 370. oldal),

- a X. rendű vádlott a székhely áthelyezése, a bankszámla feletti rendelkezési jog megszerzése, az ügyfélkapu ügyintézés körében éppen ugyanazon magatartásokat tanúsította, mint a IV. és V. rendű terheltek által ügyvezetőnek felkért más terheltek, ráadásul jelen esetben is az új székhely nem is X. rendű vádlott lakóhelyére került, hanem az adóigazgatóság illetékessége alá tartozó székhelyszolgáltató címére, továbbá, hogy

- a X. rendű vádlott tanúként tett vallomásában foglaltakat még az elsőfokú bíróság is az egyéb bizonyítékok és az azokból levont logikai következtetések révén kellő bizonyossággal cáfolhatónak minősítette, mindezekből más következtetés nem vonható le, mint, hogy a X. rendű vádlottnak ténylegesen nem is állt szándékában a társaság további működtetése, és hogy tisztában kellett lennie azzal is, hogy az átvételre nem legális tevékenység végzése érdekében kerül sor. A céges ügyfélkapu intézése, valamint a felhasználónév, belépési jelszó, e-mail címe, belépéshez szükséges jelszó és telefonszáma V. rendű terhelt részére történt átadása pedig csak arra a következtetés levonására adhat alapot, miszerint tisztában volt azzal, hogy mindez a társaság nevében, valótlan tartalmú adóbevallás benyújtásának célját szolgálhatja.

[59] A másodfokú bíróság tényállás-korrekciójának korlátja, hogy a Be. 593. § (2) bekezdése szerint csak azokkal a tényekkel kapcsolatban értékelheti az elsőfokú bíróságtól eltérően a bizonyítékokat, amelyekre bizonyítást vett fel, kivéve, ha az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma vagy ténybeli következtetés alapján a vádlottat az (1) bekezdés b) pontja alapján felmenti vagy az eljárást megszünteti.

[60] A bizonyítékok felülmérlegelésének tilalma azonban nem a megalapozatlanság kiküszöbölését korlátozza, hanem az első fokon lefolytatott bizonyítást védi. A tényállás hiányosságának pótlása, felderítetlenségének megszüntetése, az iratellenesség kiküszöbölése, avagy a helyes ténybeli következtetés levonása nem esik a felülmérlegelés tilalma alá, hanem éppen a megalapozatlanság orvoslásának törvényes eszköze, amelyet a Be. 593. § (1) bekezdés c) pontja kifejezetten arra az esetre is alkalmazni rendel, ha az így módosult eltérő tényállás a felmentett vádlott bűnösségének megállapításához vezethet.

[61] A bizonyítékok felülmérlegelésének tilalma annyit jelent, hogy a fellebbviteli bíróság nem dönthet másként egy bizonyíték hitelességéről, mint ahogyan azt az elsőfokú bíróság tette (EBH 2019.B.9.II.). Jelen esetben azonban nem is ez történt.

[62] A másodfokú bíróság helyes ténybeli következtetés levonásával jutott annak megállapítására, hogy X. rendű vádlott tudattartalma kiterjedt arra, mely szerint a cég 1 átvétele, valótlan tartalmú adóbevallások útján, az állami költségvetés megkárosításával járó vagyoni hátrány okozását célozza, mely következtetést a másodfokú bíróság által törvényesen felhasznált titkos információgyűjtés és titkos adatszerzés során keletkezett közlemények tovább erősítenek, és ezáltal a X. rendű vádlott a más személyek feladatmegosztáson alapuló közreműködésével is tisztában volt.

[63] A Kúria a másodfokú bíróság által ítélezésének alapjául elfogadott – az elsőfokú bíróság által megállapított, de a másodfokú bíróság által lényegi részében módosított – tényállást megalapozottnak találta.

[64] 4. A másodfokú bíróság tehát a Be. 593. § (1) bekezdés c) pontja alapján törvényesen küszöbölte ki az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás megalapozatlanságát, és az említett jogszabályi hivatkozás (3) bekezdése alapján helyesen alapította határozatát az általa eltérően megállapított tényállásra. A másodfokú bíróság által megállapított részben eltérő tényállásból a X. rendű vádlott bűnösségére vont következtetés okszerű, és a vádlott terhére rótt cselekmények jogi minősítése is törvényes. Ebből következően a felmentésre irányuló védelmi perorvoslatok eredményre nem vezethettek.

[65] A X. rendű vádlott tekintetében a másodfokú bíróság helyesen alkalmazta a Btk. 2. § (2) bekezdését a bűnszervezetben való elkövetés megállapítására vezető kritériumokban, a bűncselekmény elkövetési idejéhez képest az elbírálás idejére bekövetkezett, az alkalmazását szűkítő jogszabályi változásra tekintettel.

[66] A bűncselekmény minősítésével összefüggésben a Kúria nem osztotta a védelem bűncselekmény stádiuma, az előkészületre tekintettel a büntethetőséget kizáró önkéntes elállás figyelmen kívül hagyása és a X. rendű vádlott elkövetői minősége körében tett kifogásait sem.

[67] A Btk. 11. § (1) bekezdése alapján, ha e törvény külön elrendeli, előkészület miatt büntetendő, aki a bűncselekmény elkövetése céljából az ehhez szükséges vagy ezt könnyítő feltételeket biztosítja, az elkövetésre felhív, ajánlkozik, vállalkozik, vagy a közös elkövetésben megállapodik.

[68] Az előkészület a bűncselekményhez vezető folyamat legkorábbi stádiuma. Előkészületnek csak olyan tevékenység minősülhet, amely a bűncselekmény törvényi tényállásnak egyetlen elemét sem valósítja meg, tényállási elem megvalósítása ugyanis minden esetben már a kísérlet megállapítására vezet.

[69] A – X. rendű vádlott tekintetében releváns – a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott költségvetési csalás akkor valósul meg, amikor az elkövető a költségvetésbe történő befizetési kötelezettség, vagy költségvetésből származó pénzeszközök vonatkozásában mást tévedésbe ejt, tévedésben tart, valótlan tartalmú nyilatkozatot tesz, vagy a valós tény elhallgatja, és ezzel egy vagy több költségvetésnek vagyoni hátrányt okoz.

[70] A befejezett alakzat a vagyoni hátrány bekövetkezésével valósul meg. Eredménybűncselekmény lévén a bűncselekmény kísérlete az elkövetési magatartás tanúsításával kezdődik, és mindaddig tart, amíg az eredmény, a vagyoni hátrány be nem következik.

[71] Jelen ügyben az előkészület kifejezetten a X. rendű vádlott szemszögéből csak abból a szempontból vethető fel, mint hogy a feljelentés megtételének 2013. február 11-i

időpontjában a X. rendű vádlottat érintő, a tényállás IV. pontjában írt költségvetést károsító bűncselekményt, annak elkövetői még valóban nem juttatták el a kísérlet stádiumába. A megvalósult előkészületi cselekmény, majd a végrehajtás megkísérlésének részletei azonban teljes azonosságot mutatnak és azonos elkövetői kört is érintenek az ekkorra már befejezett, az ítéleti tényállás I-II. pontjában írt cselekményekkel.

[72] A Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott bűncselekmény elkövetője bárki lehet és a törvény a szándékos elkövetést rendeli büntetni, vagyis ez esetben az elkövetői tudattartalomnak ki kell terjednie a más személy tévedésbe ejtésére (tévedésben tartására, elhallgatásra) a költségvetési pénzeszközökre vonatkozó tartalommal. Mindegyik esetben a vagyoni hátrány okozásának előrelátása és az azzal kapcsolatos belenyugvás vagy kívánság is szükséges.

[73] A Btk. 14. § (2) bekezdése szerint bűnsegéd az, aki bűncselekmény elkövetéséhez másnak szándékosan segítséget nyújt. A részesség tettesi (társtettesi) cselekményt, ún. alapcselekményt feltételez, mely tettesi (társtettesi) alapcselekményhez kapcsolódik, járul a részesi magatartás.

[74] Részesség esetén tehát nem a törvényi tényálláson belüli magatartás, hanem az ilyenhez kötődő magatartás kifejtése, és annak tudata a kérdés; a részesi tudat tartalma pedig nem a törvényi tényálláson belüli magatartáshoz feltétlen szükségesség, hanem az ilyen magatartás bárminemű előmozdítása, (egyidejű) könnyítése, azaz a segítség (BH 2021.246. I.).

[75] A jelen ügyben a tényállás IV. pontjában írt részében a törvényi tényállást a X. rendű vádlott terheltségei – később az elkövetési magatartás tanúsításával – megnyitották, melyhez a X. rendű vádlott mind a költségvetést károsító, mind a közbizalom elleni bűncselekmény vonatkozásában szándékosan segítséget nyújtott, így a bűnsegédi minősége fennáll. Az ítéletben megállapított tényállás maradéktalanul tartalmazza a X. rendű vádlottnak a terhére rótt bűncselekményekhez kapcsolódó részesi – bűnsegédi – magatartásának megállapíthatóságát megalapozó – az [52] bekezdésben már rögzített – tényeket.

[76] A kísérleti szakban rekedt költségvetési csalás esetében sem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy befejezett kísérletről van szó, hiszen a törvényi tényállásban szereplő elkövetési magatartást az elkövető teljes egészében kifejtette. Befejezett kísérlet esetében az elkövető a maga részéről mindent megtett annak érdekében, hogy a bűncselekmény megvalósulásához szükséges következmények bekövetkezzenek, hiszen elindította azt az okfolyamatot, amely már az ő további beavatkozása nélkül is eljut a bűncselekmény befejezettségének stádiumáig.

[77] Jelen ügyben mindezen pedig nem változtatott az, hogy később a megvalósított cselekedetekből mit tárt fel kihallgatása során a X. rendű vádlott. Befejezett kísérlet esetén az önkéntes elállás nem, csak az önkéntes eredményelhárítás biztosít ugyanis büntetlenséget.

[78] 5. A Fővárosi Ítélet tábla a X. rendű vádlottal szemben a helyesen feltárt büntetéskiszabási tényezők alapján megfelelő büntetést szabott ki.

[79] A X. rendű vádlott esetében az irányadó büntetési tétel – a Btk. 81. § (3) bekezdésében meghatározott halmazati szabályok alapján – két évtől kilenc évig terjedő szabadságvesztés, a Btk. 80. § (2) bekezdése szerinti középmérték öt és fél év. A másodfokú bíróság a X. rendű vádlott tekintetében felmerülő súlyosító és enyhítő körülményeket ítélete indokolásában a [211]-[212] pontban maradéktalanul számba vette, azokat súlyuknak megfelelően értékelte.

[80] Kellő nyomatékot tulajdonítva a rendkívüli időmúlásnak, és a X. rendű vádlott elkövetői minőségének és bűncselekményi stádiumnak, indokoltan alkalmazta a Btk. 82. § (2) bekezdés c) pontjában írt enyhítő rendelkezéseket még a halmazati büntetés ellenére is, és szabta ki – a belső arányosságot is megtartva – a X. rendű vádlottal szemben így a törvényi minimum alá eső tartamú szabadságvesztés büntetést. Meggyőző indokát adta annak is, hogy

a szabadságvesztés büntetés célja annak végrehajtása nélkül is elérhető, így az enyhítő körülményekre tekintettel indokoltan, az időmúlásra is figyelemmel, a szabadságvesztés mértékével arányban álló időtartamra rendelkezett a szabadságvesztés próbaidőre történő felfüggesztéséről.

[81] A Be. 617. §-ára figyelemmel a harmadfokú eljárásban is – az eljárás ezen szakaszának jellegére tekintettel fokozott mértékben – irányadó a Be. 605. § (2) bekezdése, amely szerint a tényállás kiegészítésének, illetve helyesbítésének hiányában a törvényi büntetési tételkeretek között kiszabott büntetés kisebb megváltoztatásának nincs helye. A másodfokú bíróság a X. rendű vádlott javára megállapítható enyhítő körülményeket teljeskörűen értékelte, így lényeges enyhítésre már a további időmúlás sem ad alapot, így tehát arra nincs ok. A kismértékű változtatást pedig a törvény kizárja, ekként a másodfokú ítéletben kiszabott büntetés mérséklésére nem kerülhetett sor.

[82] Helytállóan alkalmazta a másodfokú bíróság, a gazdasági társaság ügyvezetői tisztségének felhasználásával elkövetett bűncselekményre tekintettel, a X. rendű vádlottal szemben a foglalkozástól eltiltás büntetést is, miután a gazdasági társaság vezető tisztségviselői (ügyvezetői) pozíciója foglalkozásnak minősül, és annak a törvényi minimumhoz közelítő tartama is elégséges a büntetési célok eléréséhez.

[83] Az alkalmazott jogkövetkezményekhez tartozik az előzetes mentesítés kérdése, amelyet Kúria a 8/2015. (IV. 17.) AB határozatban megfogalmazott alkotmányos követelményre tekintettel védői indítvány nélkül is vizsgált volna.

[84] A Btk. 102. § (1) bekezdése szerint a bíróság az elítéltet előzetes mentesítésben részesítheti, ha a szabadságvesztés végrehajtását felfüggeszti, és az elítélt a mentesítésre érdemes.

[85] A törvény eleve behatárolja az előzetes bírósági mentesítés lehetőségét, ezen belül pedig a bíróság mérlegeléséhez köti. Ehhez képest az érdemesség szempontjából a bűncselekmény jellegén, a büntetés mértékén túlmenően, alapvetően a terhelt személyének jövőbeni társadalomra veszélyessége mérlegelendő. Nem a terhelt büntetőjogi felelősségéről való döntésről van szó, hanem arról, hogy a bűncselekménye ellenében és kiszabott büntetése mellett, a társadalom védelme igényli-e a személyére háruló, a büntetett előéletéhez fűződő hátrányos következményeket is (BH2018. 135).

[86] A X. rendű vádlott törvénysértő bűncselekménye olyan köztudomásúan elszaporodott cselekmény, amely gazdasági szempontból érinti jelentősen az állami működést és a társadalom ellátását, mindezt pedig egy gazdasági társaság vezető tisztségviselőjének státuszát felhasználva, szervezett, társas bűnelkövetési formában valósította meg. Személye társadalomra veszélyessége kapcsán mindez pedig nem hagyható figyelmen kívül, amellet, hogy bár a rendkívüli időmúlás kétségkívül a vádlott javára szóló nyomatékos körülmény, mindez az érdemesség szempontjából irreleváns, így ehhez képest az előzetes mentesítés törvényi indoka hiányzik.

[87] 6. A másodfokú ítéletnek a X. rendű vádlottat érintő további rendelkezése – a bűnügyi költség viselésére való kötelezés a terhére rótt bűncselekményben részes, más terheltekkel egyetemlegesen – szintén törvényes, a Be. 574. § (1) bekezdésében és (4) bekezdés második mondatában foglaltaknak megfelel.

[88] IV. A Kúria a fentebb írtakra figyelemmel a másodfokú bíróság ítéletét X. rendű vádlott tekintetében a Be. 623. §-a alapján helybenhagyta.

Dr. Sebe Mária s.k. a tanács elnöke, Dr. Demeter Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Dr. Somogyi Gábor s.k. bíró

A Fővárosi Ítéltábla 5.Bf.163/2020/53. számú ítélete a Kúria Bhar.II.822/2021/7. számú végzésével a X. rendű vádlott vonatkozásában 2021. november 18. napján jogerős és végrehajtható.

Budapest, 2021. november 18.

Dr. Sebe Mária s.k.
a tanács elnöke